

**VALMIERAS MUZEJA
ZINĀTNISKI PĒTNIECISKĀ DARBA POLITIKA
2025.-2030.GADAM**

Pētniecības darba politika vērsta uz muzeja misijas realizēšanu un izstrādāta, pamatojoties uz pašreizējās pētniecības jomas situācijas un muzeja pētniecisko resursu analīzi.

1. MUZEJA PĒTNIECĪBAS DARBA POLITIKAS MĒRĶIS UN UZDEVUMI

1.1. Muzeja pētniecības darba mērķis:

Nodrošināt Valmieras muzeja krājuma materiālu un Valmieras novada vēstures procesu pētniecību, Vidzemes kultūrvēsturiskā reģiona un Eiropas kopējās vēstures kontekstā.

1.2. Muzeja pētniecības darba virzieni:

- 1.2.1. muzeja krājuma pētniecība;
- 1.2.2. citu LR un ārvalstu atmiņas institūcijās pieejamu, papildinošu materiālu, avotu pētniecība;
- 1.2.3. sabiedrības aptaujāšana, intervēšana, pētnieciskās ekspedīcijas;
- 1.2.4.pētnieciskā darba rezultāta publiskošana pētnieciskajos izdevumos, konferencēs, lekcijās, semināros, citos pasākumos, muzeja un sociālo tīklu digitālajās platformās, nodrošinot sabiedrībai pieejamību pētniecības rezultātiem un iesaisti vēstures procesu interpretācijā;
- 1.2.5. satura sagatavošana muzeja vēsturiskajām izstādēm, ekspozīcijām un izglītojošām programmām, tematiskiem pasākumiem, nodrošinot kvalitatīvu, pētniecībā balstītu;
- 1.2.6. NMKK un VM datu bāžu papildināšana;
- 1.2.7. Zinātniskas padomes izveide, attīstot to kā plānošanas, atbalsta un pēctecības platformu, VM pētniecības darba pilnveidošanai un komunikācijai ar citiem kultūras mantojuma objektiem.

Prioritārie mērķi un uzdevumi definēti Valmieras muzeja darbības un attīstības stratēģijā 2025.-2034.gadam(punkts 3.2.).

2. SITUĀCIJAS ANALĪZE

Situācijas apraksts	Pamatojums	Nepieciešamās darbības
---------------------	------------	------------------------

Strauja personāla maiņa, īpaši Covid-19 laikā	Uzskatāma gan par izaicinājumu, gan iespēju. Izaicinājumi ir saistīti ar pēctecības, informācijas nodošanas problēmām, laiku, kas nepieciešams, lai jauni darbinieki spētu kvalitatīvi veikt savus pienākumus. Iespējas- jaunu cilvēku ar citu skatījumu, prasmēm, interesēm ienākšana muzejā.	Nepieciešams meklēt veidus, kā ilgstošie darbinieki var nodot zināšanas un pieredzi jaunajiem darbiniekiem. Zinātniskās padomes atjaunošana
Nepieciešams attīstīt muzeja esošās ekspozīcijas	Ievērojami jāpilnveido Ekspozīcijas "Atklātais krājums "Mājā un sētā"" web platformas satura kvalitāte. Kopā ar tās uzlabošanu jāveic pētnieciskais darbs par muzeja etnogrāfisko priekšmetu krājumu. Ekspozīcija "de Woldemer" ir jauna un kvalitatīva, bet ir nepieciešams veikt darbu tās popularizēšanai. Daļa no tā saistīta ar komunikāciju un komunikācijas politiku, bet nepieciešams arī pētnieciskais darbs, sagatavojot publikācijas, seminārus, lekcijas u.c.	Uzstādīt šo darbu politikas dokumentos un gada plānos kā prioritāti.

Jaunas ekspozīcijas un citu muzeja produktu izveide	Valmieras muzejam šobrīd trūkst pastāvīgās ekspozīcijas vai citu produktu par 19.-20.gs vēsturi. Dažas tēmas ir pētītas un popularizētas (piem., Valmieras vēsturiskā centra degšana 1944.gadā), bet pētniecības rezultāti nav pastāvīgi pieejami plašākai sabiedrībai. Nemot vērā politisko un sociālo kontekstu, šī laika posma izpēte ir īpaši aktuāla sabiedrībai un saistīta ar muzeja vīziju – muzeju kā satikšanās vietu.	Iekļaut politikas dokumentos un gada plānos. Nepieciešama papildus finansējuma un pētnieku piesaiste.
	Nepieciešama izstāžu nama piebūves "Kolekciju māja un sajūtu centrs "Valtera namiņš" restaurācija un atklātā mākslas krājuma izveide.	Nodrošināt pētniecisko saturu Kolekciju mājas ekspozīcijai

2. RESURSU ANALĪZE

Pētniecības resursi	Analīze	Nepieciešamās darbības
Krājums	Muzejam ir daļēji apkopota informācija par krājumu kopumā, dažāds kolekciju izpētes stāvoklis, ir gan nepētītas, gan nepietiekami pētītas krājuma daļas.	Sagatavot krājuma kolekciju izvērtējumu, nosakot prioritāri pētāmās tēmas
Citu atmiņas institūciju un privātpersonu krājumi, datu bāzes	Muzejs apzina ar Valmieru saistītos materiālus citu institūciju krājumos tad, kad tas nepieciešams kādas tēmas un pašu krājuma padziļinātai izpētei.	Pētniecisko resursu nepārtrauktības nodrošināšana, nododot jaunajiem darbiniekiem informāciju par to, kas ir pētīts un kuras institūcijas un tēmas ir apzinātas.

Pētniecības darba veicēji	Ne visi pētniecības darba realizētāji ir pazīstami ar pētniecības politiku un saprot savu iesaisti tajā. Pētniecības darba veicēji, kam tas nav primārais uzdevums un/vai trūkst attiecīgās izglītības par zemu novērtē savu lomu un nozīmi.	Nepieciešams nodrošināt aktīvāku komunikāciju par pētnieciskā darba jautājumiem starp pētnieciskā darba veicējiem. Jāaktualizē jautājums par zinātniskās padomes kā mentoringa un atbalsta platformas izveidi.
Ārštata pētnieki	Muzejs ir izmantojis un arī turpmāk plāno izmantot ārštata pētniekus darbam ar specifiskām tēmām (piem., militārā vēsture, specifiskas krājuma kolekcijas u.c.)	Nepieciešams arī turpmāk apzināt un izmantot šīs iespējas. Finansējuma piesaiste pašvaldības budžetā var būt apgrūtināta, bet ir iespējams piesaistīt projektu finansējumu.
Finansējums	Kā pašvaldības iestāde, muzejs var paļauties uz finansējuma esamību, bet ne apjomu. Finansējums var mainīties gadu no gada un nav atkarīgs tikai no muzeja darba kvalitātes un lēmumiem. Ziedojumi muzejam var notikt tikai likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", ievērojot VNP noteikumus "Noteikumi par Ziedojumu pieņemšanas, izlietošanas un uzskaites kārtību Valmieras novada pašvaldībā un tās iestādēs".	Ir iespējams piesaistīt finansējumu caur projektiem un sadarbības partneriem.

3. PĒTNIECĪBAS TĒMAS

Pētniecības tēmu izvēle tiek saskaņota ar muzeja ilgtermiņa attīstības virzieniem un vidēja termiņa darbības plāniem.

Pētniecības tēmas, apjoms un darba rezultāti tiek konkretizēti muzeja gada darba plānos. Tēmas saskaņo pētnieki kopā ar nodaļu vadītājiem un muzeja direktoru, veidojot muzeja kopīgo gada darba plānu.

Prioritārās pētniecības tēmas:

3.1. Valmieras pilsētas un tās administratīvās ietekmes teritorijas politiskā, sociālā, ekonomiskā (pilsēta, apriņķis, rajons) vēsture:

3.1.1. Valmieras pils un pilsētas attīstība 13. – 18. gs.;

3.1.2. Valmieras apriņķa pilsētas attīstība 1783. – 1949. gads;

3.1.3. Valmieras rajona attīstība 1949. – 2009. gads.;

3.1.4. Sabiedrība un dzīvesveids 20.gs.

3.2. Etnogrāfija:

3.2.1. Tradicionālā kultūra Vidzemē. Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana;

3.2.2. Dzimtu, slavenu novadnieku pētniecība;

3.2.3. Novada muižas.

4. PĒTNIECĪBAS TĒMU IZVĒLES KRITĒRIJI

4.1. Muzeja krājumā esošie materiāli;

4.2. Atbilstība muzeja identitātei, misijai, stratēģijai un mērķiem;

4.3. Speciālistu prasmes un interešu loks;

4.4. Tēmu aktualitāte;

4.5. Sabiedrības intereses;

4.6. Valmieras muzeja nodibinātāja – Valmieras novada pašvaldības pieprasījumi, iesaiste projektos;

4.7. Pilsētas un novada vēsturisko īpatnību raksturojošas iezīmes – Vācu ordeņa Livonijā pils, Hanza, amatniecība, hernhūtieši, skolotāju seminārs, pilsētas militārā vēsture, Valmiera kā administratīvais centrs;

4.8. Sadarbība ar novadā esošajiem akreditētajiem muzejiem – Mazsalacā un Naukšēnos.

5. RESURSI

5.1. Pētniecības darba avoti:

5.1.1. Valmieras muzeja krājums;

5.1.2. Citu atmiņas institūciju krājumi (Latvijā un ārpus tās);

5.1.3. Elektroniskās datu bāzes;

5.1.4. Privātpersonu arhīvi.

5.2. Pētniecības darba realizētāji:

5.2.1. Muzeja speciālisti. Muzejā pētniecības darbu veic visās nodaļās, atbilstoši nodaļas darba profilam;

5.2.1.1. Krājuma nodaļā: nodaļas vadītājs/a, galvenais krājuma glabātājs/a, krājuma glabātājs/a, vēsturnieks/ce;

5.2.1.2. Vēstures nodaļā: nodaļas vadītājs/a, novadpētniecības un apmeklētāju centra vadītājs/a, vēsturnieks/ce, pētnieks/ce, muzejpedagogs/ģe;

5.2.1.3. Izstāžu nodaļā: mākslinieks/ce, izstāžu organizators/e;

5.2.2. Pētnieki;

5.2.2.1. Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes studenti (noslēgts līgums);

5.2.2.2. Skolu, augstskolu, koledžu audzēkņi;

5.2.2.3. Individuālie un pieaicinātie pētnieki.

5.3. Finansējums:

5.3.1. Muzeja budžets;

5.3.2. Piesaistītais finansējums (projekti);

5.3.3. Sadarbības partneru materiālais ieguldījums.

6. MUZEJA PRIORITĀTES PĒTNIECĪBAS DARBA JOMĀ 2025.-2030. GADAM

Tēma	Rezultāts	Gads
Dažādas tēmas saistībā ar Valmieras vēsturi	Vismaz viens referāts Jauno vēsturnieku zinātniskajos lasījumos gadā. Tēmas iezīmētas katra gada plānā	2025.-2030.
Dažādas tēmas saistībā ar valsti, valstiskumu un identitāti	Vismaz viena ceļojošā izstāde gadā. Tēmas iezīmētas katra gada plānā	2025.-2030.
Valmieras muižu vēsture	Muzejpedagoģiskās nodarbības aktualizēšana. Sadarbība ar muižu tīklu - lasījumi vismaz reizi gadā.	2025.-2030.
Reformācija Valmierā un Livonijā	Muzejpedagoģiskā nodarbība, adaptēta norisei "de Woldemer" ekspozīcijā	2026.
Izglītība Valmierā	Muzejpedagoģiskā nodarbība "de Woldemer" ekspozīcijā (var būt saistīta ar reformācijas tēmu/nodarbību)	2026.
Valmieras arheoloģijas vēsture	Krājuma/vēstures izstāde	2027.
Valmiera Atmodas laikā un 20. gs. 90. gados	Krājuma/vēstures izstāde	2029.

Valmiera fotogrāfijās/Valmieras foto vēsture	Krājuma/vēstures izstāde	2031.
Valmiera 20. gadsimtā	Jaunas ekspozīcijas zinātniskais struktūrplāns	2030.
Valmieras muzeja etnogrāfijas krājums	Atjaunota un papildināta WEB platforma "Mājā un sētā" Muzejpedagoģiskā nodarbība pamatskolas/vidusskolas klasēm	2027.
Valmieras muzeja mākslas krājums	Atvērtā krājuma/kolekciju mājas /izglītības centra izveide Valtera namiņā	2030.
Valmieras dzelzceļa vēsture	Sadarbībā ar ārpakalpojuma pētnieku	2030.

7. PĒTNIECĪBAS DARBA REZULTĀTI

- 7.1. Papildināta krājuma izpēte;
- 7.2. Sagatavoti ekspozīciju un izstāžu plāni;
- 7.3. Publikācijas medijos un interneta vidē;
- 7.4. Sagatavoti lekcijas un referāti;
- 7.5. Papildinātas un sagatavotas jaunas izglītojošās programmas;
- 7.6. Apkopoti metodiskie materiāli (ekspozīciju un izstāžu ceļveži);
- 7.7. Papildinātas kartotēkas.

8. DARBĪBAS SPĒJAS UZLABOŠANAS PASĀKUMI 2025.-2030.GADAM.

Darbības spējas uzlabošanas pasākumi pētniecības darba jomā:

- 8.1. Kvalifikācijas celšanas pasākumi muzeja darbības jomā visu muzeja darbinieku līmeņos;
- 8.2. Kvalifikācijas celšanas pasākumi, veicinot darbinieku profesionalitāti krājuma kolekciju izpētes jomā;
- 8.3. Profesionālo vispārējās vēstures zināšanu papildināšana un speciālo zināšanu apguve;
- 8.4. Sadarbība ar muzejiem, arhīviem u.c. zinātniski pētnieciskajām iestādēm, institūcijām un organizācijām, bibliotēkām, privātkolekcionāriem un citiem nozares speciālistiem vēstures pētniecībā;

8.5. Iesaistīšanās projektos, lai iegūtu papildus finansējumu krājuma pētniecībai, pētnieciskai darbībai un pētījumu publicēšana.